

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фізичної географії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
освітня програма
спеціалізація
вид дисципліни
факультет

I (бакалавр)

10. Природничі науки

106 Географія

Географія

за вибором

геології, географії, рекреації і туризму

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

“ _____ ” _____ 2018 року, протокол № _____

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Прасул Ю.І., к. геогр. н., доцент кафедри фізичної географії та картографії

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії

Протокол від “ _____ ” _____ 2018 року № _____

Завідувач кафедри фізичної географії та картографії

(підпис)

(Голіков А. П.)
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від “ _____ ” _____ 2018 року № _____

Голова методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму

(підпис)

Жемеров О.О.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Географія» підготовки бакалавра спеціальності 106. Географія.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є

формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для роботи в освітніх та виробничих закладах, а саме розкриття питань організації процесу наукової діяльності стосовно кожної спеціалізації, набуття загальної наукової культури, опанування елементів дослідницької діяльності, організації та методики наукової творчості.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

навчитися формулювати задачі, теоретичні посилки і робочі гіпотези; вміти добирати й аналізувати необхідну інформацію за темою наукового дослідження; створювати й оцінювати сценарії з різними варіантами наявної інформації; узагальнювати і картографувати результати досліджень, формулювати висновки; за результатами дослідження підготувати науковий звіт, доповідь чи статтю.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни Основи наукових досліджень	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
4-й	3, 4-й
Лекції	
24 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
42 год.	74 год.
Індивідуальні заняття	
год.	год.

1.6. Заплановані результати навчання.

Сформовані компетентності: здатність оформлювати тендерну документацію та приймати участь у різних формах міжнародного географічного співробітництва; здатність вибрати місце, спланувати та створити репрезентативну мережу пунктів спостережень за параметрами навколишнього середовища; здатність планувати, організовувати та проводити стаціонарні, напівстаціонарні та польові географічні спостереження.

Знати: систему наукових досліджень, наукове пізнання і наукове дослідження, визначення науки і наукового знання, склад і логічну структуру науки, основні типи наукових документів, сферу їхнього використання, інформаційно-пошукові системи, УДК, інформаційні банки географічних даних, методи наукових досліджень, принципи роботи над текстом, організаційну стадію науково-дослідного процесу, дослідну стадію науково-

дослідного процесу, правила оформлення результатів наукових досліджень, правила оформлення бібліографії, правила опублікування результатів.

Уміти: використовуючи інформаційно-пошукові системи та інформаційні банки географічних даних, експериментальні розробки та аналіз інформації виконувати наукові дослідження заданої тематики.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Методологічні основи наукового пізнання.

Тема 1. Наукове пізнання і наукове дослідження.

Мета і задачі курсу. Роль науково-дослідної роботи у формуванні спеціалістів. Система наукових досліджень. Об'єкт та предмет наукового дослідження. Мета наукового дослідження. Визначення науки і наукового знання. Перетворення системи знань в науку. Склад і логічна структура науки: основи, закони, основні поняття, гіпотези, теорії, ідеї. Основні функції науки. Предмет науки, її методи, наукові факти. Етапи наукового дослідження.

Тема 2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Основні джерела географічної інформації. Одержання, зберігання, переробка і використання географічної інформації. Типи наукових документів, сфера їхнього створення і використання. Основні види географічних праць: наукова, науково-популярна, виробничо-технічна література, підручники і навчальні посібники, довідники, енциклопедії, реферативні журнали, офіційно-документальна література. Періодичні видання: географічні журнали, збірники, огляди, наукові статті, замітки. Депонування, анотування і реферування наукових робіт. Неопубліковані документи: препринти, репринти, ксерокопії, наукові звіти, дисертації. Інформаційно-пошукові системи. Алфавітний і систематичний каталоги. Географічна бібліографія. УДК. Створення геоінформаційних систем. Інформаційні банки географічних даних.

Тема 3. Методи наукових досліджень.

Методи емпіричного, експериментально-теоретичного, теоретичного, метатеоретичного рівня. Загальнонаукові, аналітико-прогностичні методи, методичні прийоми, запозичені з інших галузей знань. Аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогії, моделювання, абстрагування, конкретизація, ідеалізація, узагальнення, системний аналіз, евристичний, формалізація, гіпотетичний, історичний, порівняння, спостереження, експеримент.

Розділ 2. Методика і технологія науково-дослідної роботи

Тема 1. Організаційна стадія науково-дослідного процесу

Наукова робота кафедри, координація наукових досліджень. Вибір теми наукового дослідження. Прийоми і специфіка розробки наукової теми. Програма дослідження. Складання плану-проспекту, формування розділів (глав). Робота над текстом. Принципова структура викладення матеріалу. Вибір та обґрунтування об'єкта дослідження. Визначення теоретичних основ дослідження. Вивчення сучасного стану і історії дослідження об'єкта. Збирання інформації для дослідження. Організаційно-методична підготовка дослідження.

Тема 2. Дослідна стадія науково-дослідного процесу

Створення нової інформації. Виконання досліджень із застосуванням теоретичних і експериментальних методів. Узагальнення результатів дослідження. Обговорення результатів дослідження. Організація праці наукового співробітника. Планування, самодисципліна, самоконтроль, гігієна розумової праці. Шляхи підвищення її продуктивності

Тема 3. Стадія апробації та реалізації результатів

Загальні вимоги і правила оформлення результатів наукових досліджень. Структура наукового звіту, компоновання його розділів, рубрикація тексту, нумерація сторінок, оформлення таблиць, графіків, фото, ілюстрацій, цифровий матеріал у

науковому тексті, формули. Бібліографія, правила її оформлення, система посилань на першоджерела. Додатки. Редагування. Захист наукової роботи, критерії оцінки. Впровадження результатів наукових досліджень в практику. Опублікування результатів. Розробка методичних рекомендацій для виробництва. Впровадження наукових досліджень в учбовий процес. Оцінка ефективності впровадження результатів наукових досліджень в практику.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Методологічні основи наукового пізнання												
Тема 1. Наукове пізнання і наукове дослідження	9	4	2			3	12	2	1			9
Тема 2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	18	5	6			7	15	2	1			12
Тема 3. Методи наукових досліджень	13	5	4			4	13	3				10
Разом за розділом 1	40	14	12			14	40	7	2			31
Розділ 2. Методика і технологія науково-дослідної роботи												
Тема 1. Організаційна стадія науково-дослідного процесу	16	4	4			8	20	2	1			17
Тема 2. Дослідна стадія науково-дослідного процесу	10	3	2			5	10	1				9
Тема 3. Стадія апробації та реалізації результатів	24	3	6			15	20	2	1			17
Разом за розділом 2	50	10	12			28	50	5	2			43
Усього годин	90	24	24			42	90	12	4			74

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Елементи вступу наукової роботи	2	1
2	Робота у бібліотеці. Інформаційно-пошукові системи. УДК. Інформаційні банки географічних даних	2	
3	Оформлення списку використаних джерел інформації монографічного типу	2	1
4	Оформлення списку використаних джерел інформації періодичних видань, матеріалів конференції	2	
5	Обґрунтування методів роботи: загальнонаукових, спеціальних	4	
6	Обґрунтування вибору теми дослідження	2	1
7	Складання плану-проспекту наукової роботи	2	
8	Огляд літератури за темою дослідження	2	
9	Оформлення елементів рукопису	2	1
10	Підготовка презентації результатів дослідження	2	
11	Захист результатів дослідження	2	
Разом		24	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Самостійно ознайомитися з частиною матеріалу за темами: Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Склад і логічна структура науки	4	9
2	Основні види географічних праць. Періодичні видання	3	6
3	Географічна бібліографія. УДК	2	4
6	Алфавітний і систематичний каталоги	2	4
7	Вибір методів географічного дослідження	5	10
8	Збирання інформації для дослідження.	3	6
9	Визначення теоретичних основ дослідження	3	6
10	Організаційно-методична підготовка дослідження	3	7
11	Виконання досліджень із застосуванням теоретичних і експериментальних методів	3	6
12	Оформлення результатів наукових досліджень	7	10
13	Впровадження результатів наукових досліджень в практику.	7	8
Разом		42	74

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені робочим навчальним планом.

7. Методи контролю

Передбачені методи контролю: виконання практичних робіт та їх теоретичний захист, поточні проміжні (в т.ч. і тестові) контролю теоретичного матеріалу (за окремими темами, кожної лекції), участь в дискусіях під час лекційних та практичних занять, ведення конспекту окремих тем.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	залікова робота	Сума
Розділ 1			Розділ 2							
T1	T2	T3	T1	T2	T3					
5	10	5	6	6	13	15		60	40	100

Критерії оцінювання практичних робіт:

ПР № 1: від 0 до 5 балів. *0 балів* виставляється у разі відсутності роботи, *1 бал* – за умови написання тексту шляхом компонування знайденого в інтернеті, без виділення правильно задач, об'єкту та предмету дослідження, виставляється у разі, *2 бали* – за умови визначення актуальності дослідження, але з грубими помилками щодо визначення об'єкту, предмету, мети, задач, неглибоке володіння теоретичним матеріалом; *3 бали* – за умови визначення актуальності дослідження, мети і задач, але некоректно визначені об'єкт і предмет дослідження, рівень теоретичних знань - достатній; *4 бали* – за умови повного виконання роботи, але з припущенням окремих незначних помилок і глибоким рівнем володіння теоретичним матеріалом, *5 балів* – за умови повного виконання роботи за вимогами і повного володіння теоретичним матеріалом.

ПР № 2: від 0 до 2 балів. *0 балів* виставляється у разі нерозуміння студентом принципів роботи бібліотеки у цілому, *1 бал* – за умови ознайомлення з роботою однієї з бібліотек, але невизначення індексу УДК; *2 бали* – за умови ознайомлення з роботою декількох бібліотек, коректне визначення УДК.

ПР № 3, 4: загалом до 8 балів, по 4 балів кожна. *0 балів* виставляється у разі відсутності роботи, *1 бал* – за умови спроби оформити список використаних джерел за вимогами (використання пристатейної, прикнижкової бібліографії, не змінюючи оформлення), повне нерозуміння правил; *2 бали* – за умови оформлення списку використаних джерел за вимогами, що діяли до 2007 р., розуміння правил оформлення, дія за шаблоном; *3 бали* – за умови оформлення за діючими вимогами, але з окремими незначними однотиповими помилками, достатній рівень знання правил; *4 бали* – за умови повного виконання роботи за чинними вимогами, досконале знання правил оформлення.

ПР № 5: від 0 до 5 балів. *0 балів* виставляється у разі відсутності роботи, *1 бал* – за умови виділення переліку методів без поділу на групи і без визначення напрямів застосування, поверхнєве знання теорії; *2 бали* – за умови виділення переліку методів без визначення напрямів застосування, достатній рівень знань теорії; *3 бали* – за умови виконання роботи за вимогами, але з окремими грубими помилками, достатній рівень теоретичних знань; *4 бали* – за умови повного виконання роботи за вимогами з окремими незначними помилками, глибокий рівень володіння теоретичним матеріалом; *5 балів* – за умови повного виконання роботи за вимогами, досконале знання теорії.

ПР № 6: від 0 до 2 балів. *0 балів* виставляється у разі відсутності роботи, *1 бал* – за спробу виконати роботу за вимогами, відсутність альтернативи, поверхнєвий чи достатній рівень знань; *2 бали* – за умови виконання роботи за вимогами з альтернативою і обґрунтуванням, глибоке володіння теорією.

ПР № 7: від 0 до 4 балів. *0 балів* виставляється у разі відсутності роботи, *1 бал* – за умови представлення етапів роботи, але не плану дослідження, поверхнєве знання теорії;

2 бали – за умови представлення узагальненого плану роботи, достатній рівень володіння теорією; 3 бали – за умови представлення розширеного плану роботи, з припущенням грубих помилок, достатній рівень володіння теорією; 4 бали – за умови повного виконання роботи, можливо з окремими незначними помилками, глибокий рівень володіння теоретичним матеріалом.

ПР № 8: від 0 до 6 балів. 0 балів виставляється у разі відсутності роботи, 1 бал – за умови, що робота є повною компіляцією максимум 3 джерел, поверхнєве знання теорії; 2 бали – за умови, що робота є повною компіляцією з використанням 5-7 джерел, поверхнєве знання теорії; 3 бали – за умови, що робота містить елементи аналізу, використання до 7 джерел інформації, достатній рівень володіння теорією; 4 бали – за умови, що робота містить аналіз використаних джерел інформації (більше 7), достатній рівень володіння теорією; 5 балів – за умови, що робота з аналізом джерел інформації (більше 12), глибоке знання матеріалу; 6 балів – за умови повного виконання вимог, глибоке знання матеріалу.

ПР № 9: від 0 до 4 балів. 0 балів виставляється у разі відсутності роботи, 1 бал – за спробу оформити таблицю чи рисунок, повне нерозуміння правил оформлення; 2 бали – за спробу оформити таблицю та рисунок (є креслення, але не дотримано вимог щодо оформлення), часткове розуміння правил; 3 бали – за умови оформлення за діючими вимогами таблиці чи рисунку, або обох елементів з окремими незначними помилками, достатній рівень знання правил; 4 бали – за умови повного виконання роботи за чинними вимогами, досконале знання правил оформлення.

ПР № 10: від 0 до 4 балів. 0 балів виставляється у разі відсутності роботи, 1 бал – за спробу оформити презентацію з 4 слайдів, повне нерозуміння правил; 2 бали – за спробу оформити презентацію (4-8 слайдів), часткове розуміння правил; 3 бали – за умови оформлення за вимогами, з окремими незначними помилками, достатній рівень знання правил; 4 бали – за умови повного виконання роботи за чинними вимогами, досконале знання правил оформлення.

ПР № 11: від 0 до 5 балів. 0 балів виставляється у разі відсутності доповіді, 1 бал – за умови повного нерозуміння матеріалу, що доповідається, невідповідь на питання; 2 бали – часткове розуміння матеріалу і неповні відповіді; 3 бали – розуміння матеріалу, неповні відповіді на питання; 4 бали – розуміння матеріалу, відповіді на питання, але неволодіння часом, інтонацією тощо; 5 балів – за умови повного дотримання вимог.

Проміжний контроль (15 балів): перевіряється знання і уміння оформляти список використаних джерел, всього 10 завдань, кожне з яких оцінюється у 1,5 бали.

Підсумковий контроль (40 балів) складається з системи завдань різного типу і рівня складності (від простих тестових до вислову власної точки зору з обґрунтуванням). Детальна розбаловка підсумкового контролю представлена на самій роботі біля кожного завдання.

Поточний контроль здійснюється іноді на лекціях у вигляді експрес – опитування. Він є підготовчим до написання підсумкового контролю. За цим видом роботи студенти можуть набрати до 5 бонусних балів. також бонусні бали (максимум 5) студенти можуть добрати за умови оформлення презентаційних матеріалів за темою, з якої вони набрали найменшу кількість балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

Критерії оцінювання з дисципліни «Основи наукових досліджень» (табличне відображення)

Бали за практичні роботи:

ПР	Макс. Σ балів	0 балів	1 бал	2 бали	3 бали	4 бали	5 балів	6 балів
1 Елементи вступу наукової роботи	5	відсутність роботи	написання тексту шляхом компонування знайденого в інтернеті, без виділення правильно задач, об'єкту та предмету дослідження, поверхнєве володіння теоретичним матеріалом	визначення актуальності дослідження, але з грубими помилками щодо визначення об'єкту, предмету, мети, задач, неглибоке володіння теоретичним матеріалом	визначення актуальності дослідження, мети і задач, але некоректно визначені об'єкт і предмет дослідження, рівень теоретичних знань - достатній	умови повного виконання роботи, але з припущенням окремих незначних помилок і глибоким рівнем володіння теоретичним матеріалом	умови повного виконання роботи за вимогами і повного володіння теоретичним матеріалом	
2. Робота у біб-ці. УДК.	2	нерозуміння принципів бібліотеки	ознайомлення з роботою бібліотеки, але не визначення індексу УДК	ознайомлення з роботою декількох бібліотек, коректне визначення УДК				
3. Список джерел інформації монографічного типу	4	відсутність роботи	спроба оформити список використаних джерел (використання прикнижкової бібліографії, не змінюючи оформлення), повне нерозуміння правил	оформлення списку використаних джерел за вимогами, що діяли до 2007 р., розуміння правил оформлення, дія за шаблоном	оформлення за діючими вимогами, але з окремими незначними однотиповими помилками, достатній рівень знання правил	повне виконання роботи за чинними вимогами, досконале знання правил оформлення		
4. Список джерел	4	відсутність	спроба оформити список використаних джерел	оформлення списку використаних джерел за	оформлення за діючими вимогами,	повне виконання роботи за		

інформації періодичних видань		роботи	(використання оприлюдненої бібліографії, не змінюючи оформлення), повне незрозуміння правил	вимогами, що діяли до 2007 р. ., розуміння правил оформлення, дія за шаблоном	але з окремими незначними однотиповими помилками, достатній рівень знання правил	чинними вимогами, досконале знання правил оформлення		
5. Обґрунтування методів роботи	5	відсутність роботи	виділення переліку методів без поділу на групи і без визначення напрямів застосування, поверхнєве знання теорії	виділення переліку методів без визначення напрямів застосування, достатній рівень знань теорії	Виконання роботи за вимогами, але з окремими грубими помилками, достатній рівень теоретичних знань	повне виконання роботи за вимогами з окремими незначними помилками, глибокий рівень володіння теоретичним матеріалом	повне виконання роботи за вимогами, досконале знання теорії	
6. Вибір теми дослідження	2	відсутність роботи	спроба виконати роботу за вимогами, відсутність альтернативи, поверхневий чи достатній рівень знань	виконання роботи за вимогами з альтернативою і обґрунтуванням, глибоке володіння теорією				
7. План-проспект наукової роботи	4	відсутність роботи	представлення етапів роботи, але не плану дослідження, поверхнєве знання теорії	узагальнений план роботи, достатній рівень володіння теорією	розширений план роботи, з припущенням грубих помилок, достатній рівень володіння теорією	повне виконання роботи, можливо з окремими незначними помилками, глибокий рівень володіння теоретичним матеріалом		
8. Огляд літератури	6	відсутність роботи	робота є повною компіляцією максимум 3 джерел, поверхнєве	робота є повною компіляцією з використанням 5-7	робота містить елементи аналізу, використання до 7	робота містить аналіз використаних	робота з аналізом джерел	повне виконання вимог,

			знання теорії	джерел, поверхнєве знання теорії	джерел інформації, достатній рівень володіння теорією	джерел інформації (більше 7), достатній рівень володіння теорією	інформації (більше 12), глибоке знання матеріалу	глибоке знання матеріалу
9. Оформлення елементів рукопису	4	відсутність роботи	спроба оформити таблицю чи рисунок, повне нерозуміння правил	спроба оформити таблицю та рисунок (є креслення, але недотримано вимог щодо оформлення), часткове розуміння правил	оформлення за діючими вимогами таблиці чи рисунку, або обох елементів з окремими незначними помилками, достатній рівень знання правил	повне виконання роботи за чинними вимогами, досконале знання правил оформлення		
10. Підготовка презентації	4	відсутність роботи	спроба оформити презентацію з 4 слайдів, повне нерозуміння правил	спроба оформити презентацію (4-8 слайдів), часткове розуміння правил	оформлення за вимогами, з окремими незначними помилками, достатній рівень знання правил	повне виконання роботи за чинними вимогами, досконале знання правил оформлення		
11. Захист	5	відсутність доповіді	нерозуміння повне матеріалу, що доповідається, невідповідь на питання	часткове розуміння матеріалу і неповні відповіді	розуміння матеріалу, неповні відповіді на питання	розуміння матеріалу, відповіді на питання, але неволодіння часом, інтонацією тощо	з повним дотриманням вимог	

Бали за проміжний контроль (10 пунктів бібліографічного опису, всього 15 балів):

<i>Бали за кожний пункт бібліографічного опису</i>	<i>1,5</i>	<i>1,0</i>	<i>0,5</i>	<i>0,25</i>	<i>0</i>
Загальний рівень сформованих знань та умінь	повне дотримання чинних вимог	чинні вимоги дотримані, але є певні несуттєві помилки	у цілому чинні вимоги дотримані, але є окремі суттєві помилки	Опис містить окремі правильні елементи, але у цілому є неправильні	опис не наданий, або без використання правил
<i>Бали, що знімаються</i>	<i>типові помилки</i>				
<i>0,25 за кожну</i>	Відсутні проміжки перед двокрапкою	невірне позначення сторінок	зайвий елемент опису	Неправильне розташування ініціалів	
<i>0,5 за кожну</i>	Недотримання послідовності елементів опису				
<i>1,0 за кожну</i>	Відсутня певна область бібліографічного опису (назва, авторська відповідальність тощо)		Оформлення за вимогами стандартів, чинних до 2007 р.		

Бали за підсумковий контроль (40 балів):

тип завдань	кількість завдань	бали за кожне завдання	критерії	∑ балів за блок
розгорнута відповідь – дати визначення	3	2	повнота	6
розгорнута відповідь – завершити речення	4	2	повнота, перелік усіх елементів	8
об'єднати у групи	10	0,3	правильність	3
розгорнута відповідь – бібліографічний опис	3	1,5	відповідно до критеріїв проміжного контролю	4,5
розгорнута відповідь – оформлення елементів рукопису	2	2	відповідно до оцінювання практ. роботи	4
тестовий блок з вибором 1 правильної відповіді з 4 запропонованих	6	1	правильність	6
тестовий блок на правильність тверджень	6	0,5	правильність	3
розгорнута відповідь – висловіть свою думку з обґрунтуванням	2	3	наявність і якість обґрунтування	6
Сума балів		40,5 (0,5 бали - бонусні)		

9. Рекомендована література

Базова література з ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна

1. Колесников О. В. Основы научных исследований / О. В. Колесников. - Центр учбової літератури, 2011.
2. Воробьев В. В. Основы научных исследований / В. В. Воробьев. - Ч.1. - ХГУ, 1993.
3. Лудченко А. А. Основы научных исследований / А. А. Лудченко. - Знання, 2000.
4. Сиденко В. М. Основы научных исследований / В. М. Сиденко. - Вища школа, 1979.
5. Юрченко С. А. Основы научных исследований / С. А. Юрченко. - ХНУВС, 2005.
6. Виноградова Т.В. Проблемы эффективности научных исследований / Т.В. Виноградова, Т.П. Иванова. - М. : ИНИОН, 1991.
7. Воробьев В.В. Основы научных исследований: курс лекцій / В.В. Воробьев, М.А. Оболенский. - Х. : ХГУ, 1993.

Базова література, що можна знайти в інших бібліотеках

1. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень : навч. посібник / А.М. Єріна, В.Б. Захожай, Д.Л. Єрін. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
2. Кілінська К. Основы науково-дослідної роботи з географії : навчально-методичний посібник / К. Кілінська. – Чернівці : Рута, 2001. – 112 с.
3. Кілінська К.Й. Організація науково-дослідної роботи з географії в Україні / К.Й. Кілінська. – Чернівці : ЧДУ, 1997. – 22 с.
4. Основы научных исследований. География / под ред. Н.Д. Пистуна и Г.И. Швевса. – К. : Выща школа Головное изд-во, 1988.
5. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарченко. – 2-е вид., перероб і доп. – К. : Знання-Прес, 2002. – 295 с.

Допоміжна література

1. Ануфриев А.Ф. Научное исследование. Курсовые, дипломные и диссертационные работы. – М. : Ось-89, 2005. – 112 с.
2. Веревкин А.Н. Как оформить библиографию к научной работе : метод. пособие / А.Н. Веревкин. – М., 1992. – 46 с.
3. Научные работы: Методика подготовки и оформления / автор-сост. И.Н.Кузнецов. – 2-е изд., перераб. и доп. – Минск, 2000. – 544 с.
4. Усачева И.В. Методика поиска научной литературы, чтения и составления обзора по теме исследования / И.В. Усачева, И.И. Ильясова. – М., 1980. – 37 с.
5. Усачева И.В. Формирование учебной исследовательской деятельности / И.В. Усачева, И.И. Ильясова. – М., 1986. – 121 с.
6. Філіпченко А.С. Основы научных исследований. Конспект лекцій : посібник / А.С. Філіпченко. – К. : Академвидав, 2004. – 208 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://udk-codes.net/>
2. <http://katalog.dsmu.edu.ua/>
3. <http://ira.kharkov.ua/library/UDK>
4. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.Вернадського НАН України / <http://www.nbuv.gov.ua>